

Budsjettundersøkelse 2024 fylkeskommunene

Innhold

Budsjettundersøkelse 2024 - fylkeskommunene	2
1. Innledning	2
2. Driftsbudsjettet	2
2.1 Netto driftsresultat	2
2.2 Netto renter og avdrag	3
2.3 Driftsendringer sektorene	4
2.4 Annet knyttet til drift	4
3. Investeringsbudsjettet	4
3.1 Investering i varige driftsmidler	4
3.2 Investeringer i perioden	5

Budsjettundersøkelse 2024 - fylkeskommunene

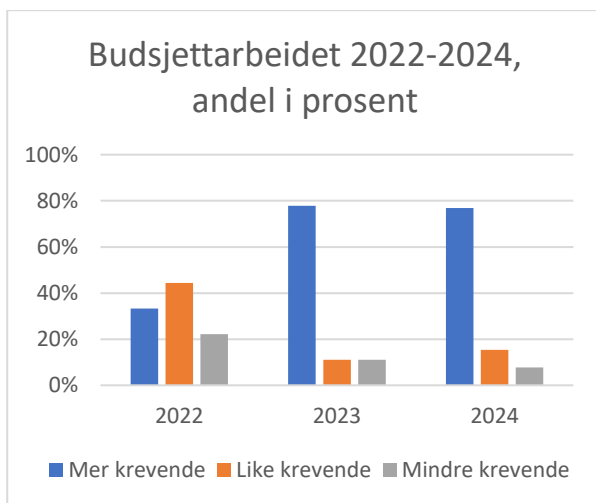
1. Innledning

Budsjettundersøkelsen til fylkeskommunene er gjennomført ved at det er sendt ut spørreskjema til økonomisjefene. Spørreundersøkelsen er besvart av 13 av 14 fylkeskommuner, utenom Oslo. 82,2 % av befolkningen er representert.

Parallelt med spørreundersøkelsen er fylkeskommunenes forslag til budsjett- og økonomiplan gjennomgått. Hovedtall med figurer fra driftsbudsjettene presenteres i dette notatet for 12 av fylkeskommunene, mens figurer fra investeringsbudsjettene presenteres for alle fylkeskommunene, utenom Oslo.

Budsjettbehandlingen i fylkesstyrene gjenstår. Dette skjer vanligvis de siste 2-3 ukene før jul.

Ny fylkesinndeling gjør at antallet fylkeskommuner er høyere enn ved fjorårets undersøkelse og at svarene av den grunn ikke nødvendigvis er helt sammenlignbare.

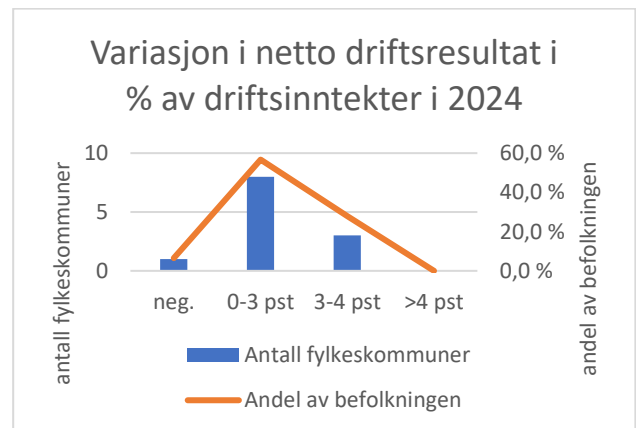

Figur 1: Budsjettarbeidet sammenlignet med årene før

10 av de 13 fylkeskommunene som har svart på undersøkelsen sier at budsjettarbeidet for 2023 har vært mer krevende sammenlignet med fjoråret. To fylkeskommuner sier at det har vært like krevende, mens en sier at det har vært mindre krevende. Flere av fylkeskommunene som skal splittes kommenterer budsjettarbeidet har vært ekstra vanskelig som følge av dette.

Budsjettforslagene viser at samlet gjennomsnittlig netto driftsresultat ligger på 2,4 prosent i 2024. Dersom det korrigeres for netto bruk/avsetninger til bundne fond er resultatet 2,5 prosent, hvilket betyr at fylkeskommunene totalt sett budsjetterer med høyere bruk av, enn avsetninger til bundne fond i 2024.

Det er stor variasjon mellom fylkeskommunene som figuren nedenfor viser.

Figur 2: Variasjon i Budsjettert netto driftsresultat 2024

Sammenlignet med 2023 budsjetterer flere med netto driftsresultat i størrelsesorden 0-3 prosent. I 2023 var det to fylkeskommuner som budsjetterte med netto driftsresultat over 4 prosent, mens for 2024 budsjettet er det ingen som gjør dette.

Forslagene til investeringsbudsjett for 2024 viser at fylkeskommunene samlet planlegger å investere i varige driftsmidler for 23,2 mrd. kroner, inkludert investeringer i aksjer, utlån og tilskudd m.m. Dette er omtrent på nivå med det som var foreslått i budsjettet for 2023.

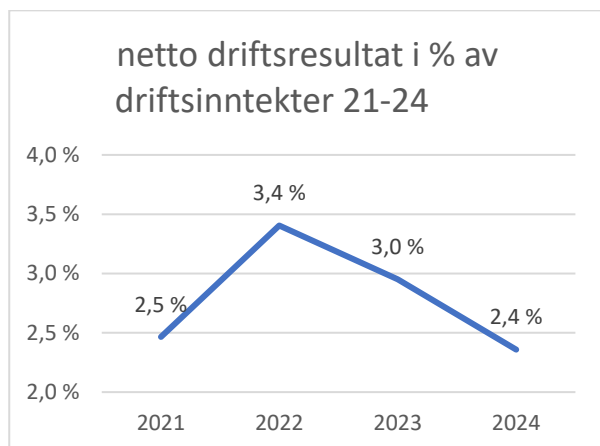
Fylkeskommunene samlet mener at det er de samme tre hovedutfordringene de ser i et 5-10 års perspektiv, men i årets undersøkelse er det økende gjeldsgrad og stigende finanskostnader som stiger frem som den hovedutfordringen som nevnes av flest fylkeskommuner.

2. Driftsbudsjettet

2.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er det som er igjen av driftsinntektene når alle driftsutgifter og finansutgifter er dekket.

I 2024 er netto driftsresultat budsjettert med 2,4 prosent av driftsinntektene, mens tilsvarende i 2023 var på 3,0 prosent for de samme kommunene. Dette er noe lavere enn TBUs anbefaling for fylkeskommunene på 4 prosent over tid.

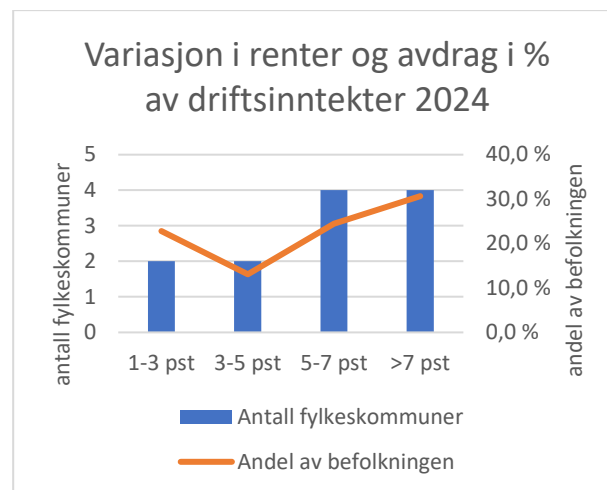

Figur 3: Netto driftsresultat 2021-2027

For 2024 har fylkeskommunene til sammen budsjettert med å overføre til drift et høyere beløp enn totalt netto driftsresultat. Dette dekkes hovedsakelig inn ved bruk av disposisjonsfond. Kun to av fylkeskommuner planlegger å avsette noe av netto driftsresultat til disposisjonsfond.

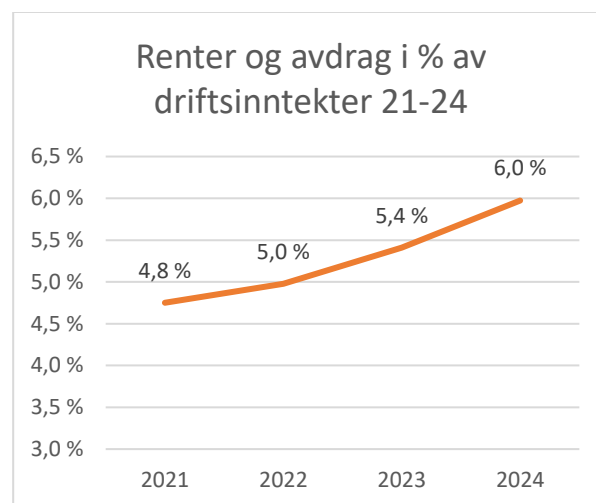
2.2 Netto renter og avdrag

Budsjettall for 2024 indikerer netto renter og avdrag (finansutgifter) på om lag 6,0 prosent av driftsinntektene. Også her er imidlertid tallene varierende, fra 9,5 prosent av driftsinntektene som høyeste til 2,6 prosent som laveste.

Figur 4: Budsjetterte renter og avdrag 2024

Finansutgiftene har vært stigende de siste årene. Dette henger i stor grad sammen med økte renteutgifter som følge av økt styringsrente. Økningen motsvares noe av økte renteinntekter.

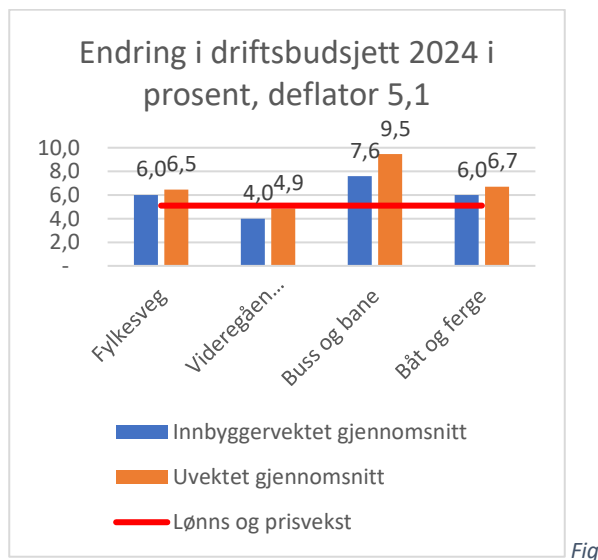
Figur 5: Renter og avdrag 2021-2027

Fire fylkeskommuner oppgir at de planlegger å betale minimumsavdrag i 2023, mens de øvrige ni oppgir at de vil betale mer enn minimumsavdraget. Gjennomsnittlig avdragstid for fylkeskommunenes langsiktige låneporteføljer er budsjettert med 21,2 år i 2024. Til sammenligning var dette 25,4 år i 2023.

Flertallet av fylkeskommunene beskriver økende rente- og avdragsbelastning blant de største utfordringene i fylkeskommunens økonomiplanlegging i et 5-10-årsperspektiv.

2.3 Driftsendringer sektorene

Fylkeskommunene ble i undersøkelsen spurt om hvor mye netto driftsbudsjettet i de ulike sektorene har økt sammenlignet med fjorårets budsjett. Figuren under viser at det er stor forskjell fra sektor til sektor i forhold til hvor mye budsjettet er foreslått økt.

Rød linje illustrer deflator som inkluderer oppjustert lønn- og prisvekst etter 1.1.2023, i tillegg til lønns og prisvekst i 2024 (Finansdepartementets anslag).

	Justering i 2023	Anslag 2024	Sum
Lønnsvekst	1,2 %	4,9 %	6,1 %
Prisvekst		3,4 %	3,4 %
Deflator	0,8 %	4,3 %	5,1 %

Figuren viser at det er netto driftsutgifter til kollektiv (spesielt buss og bane) som i gjennomsnitt forslås å øke mest og langt over vekst i deflator. I tillegg foreslås det også å øke netto driftsutgiftene til fylkesvei med mer enn den generelle deflatorveksten i kommunesektoren. Den innbyggervektede veksten i Videregåendeopplæring ligger imidlertid under deflatorveksten.

Flere fylkeskommuner melder samtidig om store kutt innenfor kollektivsektoren, enten som kutt i rutetilbudet eller økte billettpriser. Dette er ikke synlig på makronivå når man ser på økningen i

driftsbudsjettene innenfor spesielt buss og bane, men også båt og ferje. Dette skyldes trolig høy prisvekst, og flere fylkeskommuner påpeker at det har vært sterk kostnadsvekst knyttet til kontrakter innenfor både kollektiv- og vei-sektoren.

2.4 Annet knyttet til drift

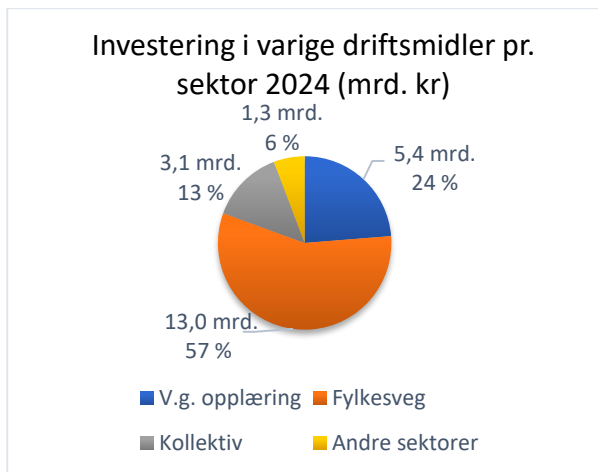
Fylkeskommunene fikk spørsmål om hvor mye høyere inntektsvekst de måtte hatt i 2024 for å ikke skulle behøve å legge inn effektiviserings-/innsparingstiltak i budsjettforslaget, forutsatt uendret budsjettbalanse. De elleve fylkeskommunene som har svart på dette spørsmålet, har i 2024-budsjettene samlet lagt inn om lag 1,8 mrd. kroner i årlige effektiviserings-/innsparingstiltak.

3. Investeringsbudsjettet

3.1 Investering i varige driftsmidler

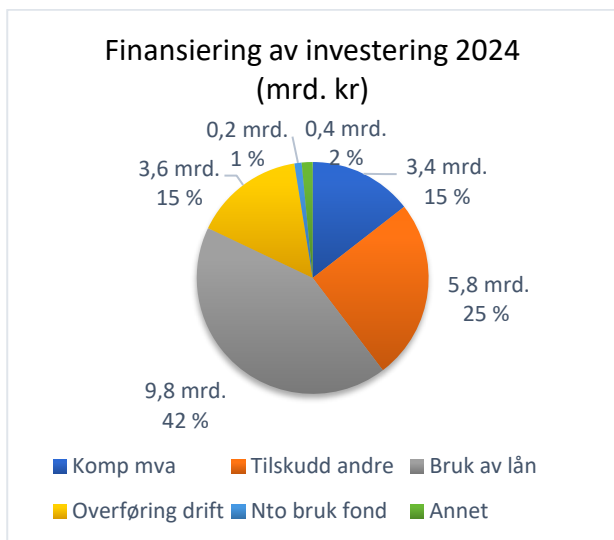
Investeringsbudsjettene for 2024 viser at fylkeskommunene samlet planlegger å investere i varige driftsmidler for 23,2 mrd. kroner, inkl. aksjer, utlån, tilskudd m.m. Dette er omtrent på nivå med opprinnelig budsjett for 2023.

Også i 2024 planlegges det at over halvparten av investeringsmidlene skal gå til fylkesvei og andelen på 56,8 prosent er noe redusert fra 58,1 prosent i fjorårets budsjettforslag. Deretter er det investeringer i videregående opplæring som utgjør 23,7 prosent, mens kollektiv utgjør 13,6 prosent i budsjettforslaget for 2024.

Figur 7: Investering per sektor 2024

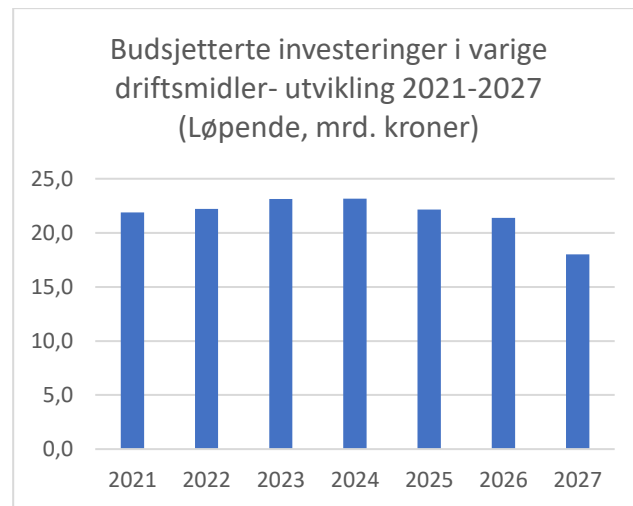
42 prosent av de samlede investeringene i 2024 er planlagt lånefinansiert. Tilskudd fra andre, inklusive statstilskudd og bompenger, finansierer om lag en fjerdedel, mens overføringer fra drift dekker 15 prosent av investeringene. Sammenlignet med 2023 så har andelen som er finansiert ved bruk av lån har blitt redusert fra 45 til 42 prosent, mens andelen finansiert ved overføring fra drift har økt fra 12 til 15 prosent.

Figur 8: Finansiering av investeringer i 2024

3.2 Investeringer i perioden

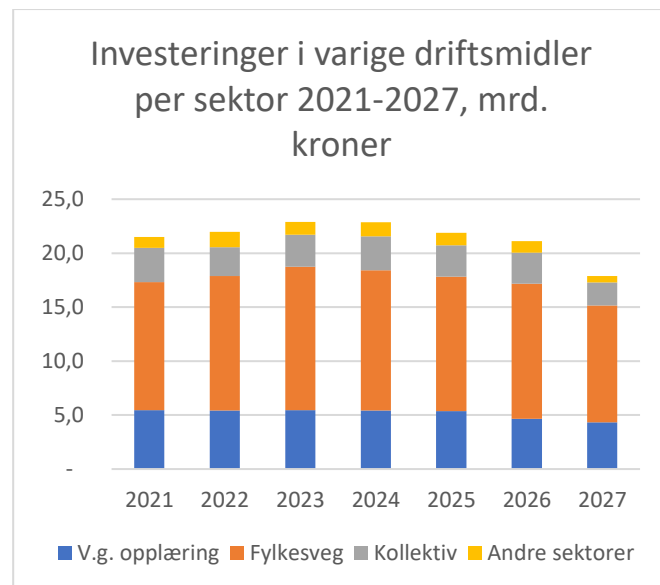
I økonomiplanperioden 2024-2027 planlegges investeringer for i alt 84,7 mrd. kroner, inkl. aksjer, utlån og tilskudd m.m.

Figur 9: Investeringer i varige driftsmidler 2021-2027

Figuren viser at fylkeskommunene planlegger å gjennomføre investeringer i 2024 på nivå med det som var budsjettert for i 2023, for så å redusere de utover i økonomiplanperioden.

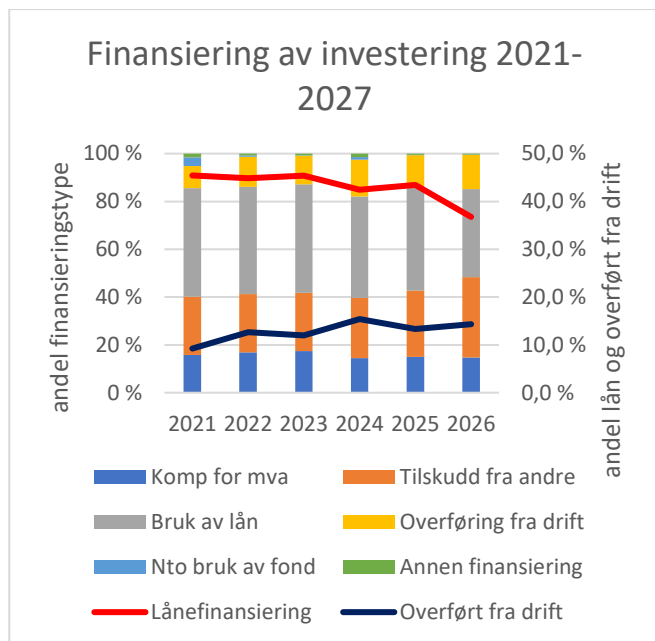
Andelen til fylkesvei har en nedgang fra 2023 til 2024. Investeringer til Videregående skole har også en marginal nedgang. Andelen til kollektiv øker fra 2023 til 2024, for deretter å reduseres gradvis utover økonomiplanperioden, mens andelen til andre sektorer (tannhelse, plan og kultur, samt politisk styring og administrasjon) øker mest fra 2023 til 2024 for deretter å reduseres. Denne andelen utgjør totalt sett lite.

Figur 10: Investering samlet og per sektor 2021-2027

Lånefinansieringen reduseres utover i økonomiplanperioden, mens overføring fra drift øker med 28,7 prosent fra 2023 til 2024, for så å reduseres noe.

Tilskudd fra andre, inklusive statstilskudd og bompenger øker i perioden og finansierer om lag en fjerdedel av investeringene som er planlagt i 2024, for så å øke noe utover i perioden.

Figur 12: Finansiering av investeringer 2021-2027